

UNIDADE 10

Escollas

Nesta unidade imos falar das consecuencias das nosas escollas na vida.

Para iso, imos aprender:

♦ a informar sobre causas e razóns: **porque/por/como/debido a/a causa de/por mor de/por culpa de/grazas a** ♦ a retomar causas coñecidas: **como/ao** + infinitivo/**xa que, posto que, dado que** ♦ construcións enfáticas con valor causal: **tan... que/tanto que/con/de** ♦ estruturas pasivas con **se**

1. SECTORES PRODUCTIVOS

A. No Congreso Anual de Economía Galega, representantes de diferentes áreas económicas realizaron un balance da súa actividade económica. A cal dos seguintes sectores produtivos cres que pertence cada unha das intervencións?

1

O ano que vén de rematar foi un ano de grandes contrastes para nós. Por un lado, dado que a climatoloxía foi boa e que se reduciron os prezos, nas cidades conseguíuse unha ocupación hostaleira incluso superior á media dos últimos anos. Peor foi na costa, xa que a competencia de destinos emerxentes no Adriático e no Mediterráneo, moito máis atractivos dende o punto de vista económico, motivou un importante descenso da demanda. Isto ocasionou unha mudanza nos sistemas de oferta, por exemplo, dos pisos en alugamento. Fronte á práctica de anos anteriores en que se conseguía colocalos polos dous meses de verán, agora alúganse por quincenas e ata por semanas.

No sector vense con preocupación estes fenómenos, debido, sobre todo, a que algunhas empresas pequenas están con dificultades para subsistir. A principal conclusión á que se chegou é repensar o modelo de ofertas e asumir que quizais é preciso realizar alianzas estratéxicas con outros sectores, ou incluso con membros do mesmo sector pero noutros países.

2

O sector xa pasou por mellores momentos. Os últimos anos, a verdade, é que gozou da súa época dourada, foi o *boom*. É certo que houbo grandes críticas a este crecemento, polo impacto que puido ter no medio rural ou nas vilas, pero coido que houbo algo de inxustiza nestas reclamacións, porque se xeneralizaron os excesos cometidos en materia urbanística. Nin sempre foi así. E, por outro lado, foi o principal motor de emprego e da economía autóctona e, en moitos casos, incluso serviu para reactivar zonas que estaban en franco declive. De todos os xeitos, a época de bonanza xa pasou e as empresas do sector enfróntanse a un severo axuste. Houbo moitas que tiveron que pechar, outras fundiron e algunhas estanse a salvar pola exploración que fixeron doutros mercados como, por exemplo, o dos países do Leste ou Brasil, por poñer algún caso.

Outros dos problemas que se está a ter é a dificultade de crédito que permita facerlle fronte ás necesidades máis inmediatas. Malia que se asegurou que habería liquidez, o certo é que comeza a haber problemas de viabilidade para poder manter as obras iniciadas e poder avanzar con outras. É certo que ás veces os axustes son bos e ata necesarios, mais coido que neste caso foi excesivamente abrupto.

Sector gandeiro

Sector turístico

Sector da construción

3

O futuro do sector pasa por ofrecer un produto de calidade e, ao mesmo tempo, por continuar coa creación de cooperativas que tan bos resultados están a dar nos últimos anos. En canto ao primeiro, as regulacións que se fixeron en canto á calidade e ao etiquetado e a consecución de varias denominacións de orixe repercutiron moi positivamente na comercialización dos nosos produtos, pola confianza que inspira no consumidor. Asemade, permitiu a exportación e a competencia no eido internacional coas ofertas e calidade dos países tradicionalmente viticultores. Respecto ás agrupacións, no ano que remata constituíronse dezoito novas cooperativas, o cal lles permitiu traballar a grande escala non só ás grandes bodegas, senón tamén aos pequenos e medianos produtores que, deste xeito, poden competir en pé de igualdade. Ademais, déronse pasos moi importantes na profesionalización da xestión, produción e comercialización das cooperativas, debido a que nos seus inicios aínda estaban moi apegadas aos sistemas artesanais. Claro que todo isto non sería posible sen os avances en investigación e innovación en enoloxía que se realizaron nos últimos anos.

Sector vinícola

4

Un ano máis, o balance que facemos non pode ser excesivamente optimista. Malia os avances que na materia se fixeron nas administracións autonómicas, estatal e comunitarias, o sector encóntrase en serias dificultades. Xa só poden sobrevivir as grandes explotacións, debido a que as familiares ou as medias tiveron que reciclarse e apostar máis pola agricultura. O principal problema non é que sexa tanta a produción de leite que exceda a demanda interna, senón que a competencia dos países da Unión Europea motiva que non sexa rendible o noso produto. E iso que para paliar esta situación se realizaron fusións entre empresas lácteas, pero aínda así a supervivencia continúa a ser moi dificultosa.

B. Poderías engadir algo máis sobre algún destes sectores? Ou sobre algún outro? Coméntao co teu compañeiro.

- Eu coñezo ben o do turismo e coido que...

2. DESCULPAS DE MAL PAGADOR

A. A empresa O Dedal acabou o ano cun balance económico moi negativo. Moi enfadado, o xerente decidiu entrevistar a varios dos traballadores da empresa. Escoita as causas que alegou cada un e anótaas no seguinte cadro.

García, a comercial	1	
Rosalía, responsable da contabilidade	2	
Augusto, xefe do taller	3	

B. Comenta agora con outro compañeiro que outros departamentos ou cargos das empresas coñeces. Como cres que é o seu organigrama?

- Pois ás veces tamén hai un responsable do departamento de recursos humanos.

3. CAUSAS E CONSECUENCIAS

A. Conecta os elementos de cada caixa para formar frases con sentido. Logo, compara as túas frases coas dun compañeiro. Algunha desas frases serve para falar da súa experiencia persoal? Coméntao cos teus compañeiros.

1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5		10	

Como non conseguín un traballo na miña zona,	1	a	que non sería capaz de facer outra cousa.
Nunca tiven que cumprir toda a xornada de traballo,	2	b	decidín mudarme á capital.
Grazas a que coñecía moita xente nesta área,	3	c	xa que os meus pais eran os meus xefes.
Do eficiente que era como secretaria,	4	d	a causa dunha enfermidade.
Levo tantos anos traballando no ensino,	5	e	por mor da cita que tiña coa presidenta.
Non ía nunca ás reunións	6	f	non a deixaban ocupar outro posto.
Pasei moitos meses sen buscar unha ocupación,	7	g	que agora xa teñen completo o cadro de persoal.
A área da saúde pareceume tan aburrida ,	8	h	non tiven dificultades para colocarme.
Contrataron tanta xente nos últimos meses,	9	i	porque enviaba un representante.
Non puiden ir á reunión cos provedores	10	l	que a deixei logo de licenciarme.

B. Agora emprega o conector que che pareza máis axeitado e conecta as dúas informacións facendo unha soa frase. Talvez teñas que modificar algúns elementos para que a frase sexa correcta. Logo compara as túas frases coas dos teus compañeiros. Fixésteelas do mesmo xeito? En que contextos se usarían as diferentes opcións?

1	Corre demasiado. Algún día terá un accidente.	5	As empresas contratan máis mulleres. As mulleres renden máis ca os homes.
2	Os artesáns reuníronse co sindicato. Queren reivindicar uns dereitos.	6	Eran moi diferentes. Separáronse pouco despois de casar.
3	Tiña unha dor moi forte no estómago. Non puido rematar o partido de tenis.	7	Un millonario deulle un millón de euros a un policía. O policía salvoulle a vida.
4	Os donos desta fábrica van despedir moita xente. Deixaron de recibir as subvencións do goberno.	8	Deulle un ataque de ansiedade. Tiña exames, ía calor, estaba moi canso...

4. O ANO PASADO CREÁRONSE...

A. As seguintes frases están na voz pasiva, pero fálthalles un suxeito. Poderías completalas co suxeito máis axeitado en cada caso? Logo, compara as túas frases coas dun compañeiro e comentade as diferenzas.

- No sector da agricultura, **foi despedida** ultimamente.
- **será realizada** polas franquías.
- Non **foi feito** sobre a produtividade nesta área.
- No ano pasado **foron creados** menos ca os esperados.
- Foron observadas** nas exportacións dalgúns produtos nos últimos meses.

B. Agora, transforma as construcións pasivas da epígrafe A, segundo o exemplo. Que cambios tiveches que facer? Que diferenzas e semellanzas teñen as novas frases coas anteriores? Coméntao co teu compañeiro e, logo, acláradelo co voso profesor.

*Este ano foron concedidas menos subvencións neste campo.
Este ano concedéronse menos subvencións neste campo.*

-
-
-
-
-

Informar sobre causas e razóns

Porque + oración

- Sempre traballei de camareiro **porque** non tiven outra alternativa.

Por + substantivo/infinitivo

- Déronlle o traballo **pola** súa experiencia neste sector.
- O outro día multáronme **por** estacionar en dobre fila.

Debido a + substantivo / Debido a que + oración

- Debido ás fortes chuvias, a organización suspendeu o partido.
- Os veciños tiveron que abandonar o edificio debido a que a policía estaba procurando probas.

Se a causa se presenta como algo que ten efectos positivos:

Grazas a + substantivo/Grazas a que + oración

- Consequimos superar a crise **grazas ao** esforzo de toda a empresa.
- Hoxe en día, a comunicación é moito máis rápida que antes, **grazas a que** existe Internet.

Se a causa se presenta como algo que ten aspectos negativos:

Por mor de/ Por culpa de/A causa de + substantivo/oración

- David Fariña, o mellor xogador do equipo xuvenil, non poderá xogar hoxe **por mor/a causa dunha** lesión.
- Chegamos tarde ao cine **por culpa de que** ti tardaches moito naquela tenda.

Retomar causas coñecidas

Cando unha causa é unha información coñecida polos interlocutores, adoitamos expresala antes da consecuencia cos seguintes conectores: **como, dado que, xa que, posto que**.

Como

Este conector emprégase sempre con oración e normalmente obriga a colocar a causa antes da consecuencia.

- Onte, **como** non tiña nada que facer, fun ao cine.
- **Como** o neno está un pouco febril, é mellor que quedemos na casa.

Cando como introduce unha oración cun verbo en subxuntivo, esta ten un valor condicional (a miúdo cun matiz de ameaza).

- **Como** non me expliques inmediatamente o que pasou, hoxe non vas xogar cos teus amigos.

Ao + infinitivo

Ten un valor similar ao das construcións con **como**.

- Non creo que me dean o traballo. **Ao** non **falar** inglés, téño moi difícil. (= **como** non falo inglés...)

❗ Na lingua oral e coloquial é frecuente o uso de **que** para introducir unha causa:

- Non vou con vós, **que** teño máis cousas que facer.
- Remato iso mañá, **que** hoxe non me dá tempo.

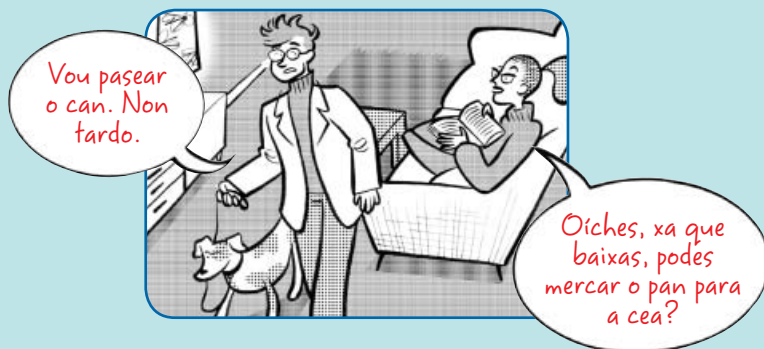
Xa que/Posto que/Dado que

Con estes conectores introducimos exclusivamente causas que se presupoñen coñecidas.

- **Xa que** esta tarde vas ver a Rosario, podes darlle este CD?

Nun rexistro máis coidado (prensa, informes etc.) é frecuente o emprego de **dado que** e **posto que**.

- **Dado que** a obra tivo tanto éxito, van mantela en cartel un mes máis.
- Non é un libro totalmente autobiográfico, **posto que** dixo o autor que hai datos ficticios.

Construcións enfáticas con valor causal

TAN + ADXECTIVO + QUE

- Era **tan alto** que non pasaba por esta porta sen dobrarse.

Tanto/a/os/as + substantivo + que

- Tiña **tanto diñeiro que** decidíu doarlle unha parte a unha oenegué.
- Comín **tanta torta que** agora non podo pensar en comida.
- Tiña **tantos problemas** no traballo **que** ao final o deixou.
- Tomou **tantas pastillas que** se puxo fatal do estómago.

Verbo + tanto + que

- **Gustáronme tanto** estas sandalias que as acabei mercando.

Con/De

- **Co intelixente que é**, non lle custará aprobar o curso.
- **Con todo o que aforras**, dentro de pouco vas ser millonario.
- **Con tanta chuvia**, non apetece saír da casa.
- **Da pena que tiña**, non paraba de chorar.
- **De tanto oír esa canción**, acabeina odiando.
- **De tan bo que é**, todos se aproveitan del.

Voz pasiva con que

Con frecuencia, cando non queremos mencionar o axente dunha acción, empregamos o pronome **se** cun verbo transitivo que pode ir en terceira persoa do plural ou do singular, combinando co suxeito.

- **Alégase** esta casa por tempadas. (esta casa = suxeito)
- Esta fin de semana **celebráronse** tres vodas neste restaurante. (tres vodas = suxeito)

5. PORQUE SI

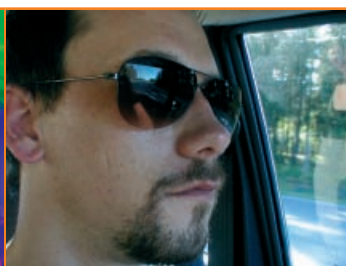
A. Une as diferentes informacións sobre cada situación co conector que che pareza máis adecuado e, no teu caderno, forma frases como no exemplo. Nalgúns casos podes facer pequenos cambios nas frases.

- Nun safari fotográfico, Pedro quería facerlles fotos de cerca aos leóns.
- Saíu do coche. O león atacouno.
- Dende entón, tenlles pavor aos animais salvaxes.

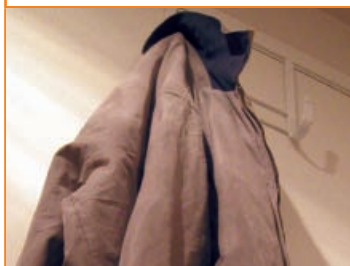
- Carolina saía todas as noites ata que era día.
- Chegaba tarde á clase cada día e non participaba moito.
- Suspendeu os exames e tivo que repetir curso. Enfadouse moitísimo.

- Na súa cidade non había traballo. Henrique marchou vivir á capital.
- Todo era moi caro. Non atopou traballo.
- Volveu á casa.

- A Nacho derramóuselle o ordenador.
- Tentou arranxalo el mesmo.
- Estragouno por completo e tivo que comprar un novo.

- Iago foi comprar un abrigo.
- Tiña moita prisa e non o mirou ben.
- Probouno na casa e descubriu que a cremalleira estaba derramada.
- Non lle quixeron devolver os cartos.

- Os pasaxeiros esperaron máis de nove horas no aeroporto e ninguén os informou do porqué do atraso.
- Queixáronse e organizaron unha revolución na terminal 4.
- Déronlles algo de comer, pero non lles devolveron os cartos.

- Marcos saíu de excursión a pé polo deserto ás 12 do mediodía.
- Non levaba cantimplora nin auga.
- Deshidratouse completamente e levárono a urxencias.

- Puxéronse de moda as casas de campo.
- Sonia comprou unha bastante cara para vendela e gañar cartos.
- O mercado inmobiliario perdeu valor. Tivo que vender a casa por menos diñeiro do que lle custou. Arruinouse completamente.

- *Pedro foi a un safari, e como quería facer unhas fotos de cerca, saíu do coche e o león atacouno. Por iso, dende entón, tenlles medo aos animais salvaxes.*

B. Expresa o teu punto de vista sobre cada unha das situacións anteriores. Despois ponas en común coas dos teus compañeiros.

- *Pois eu creo que terían que levarlos a un hotel ou darlles comida e, por suposto, esa información puideron dárllela antes da viaxe!*

6. TOMAR DECISIONS

Imaxina que es o responsable do departamento económico da túa empresa onde houbo un problema. A partir das declaracións que che deron os implicados, tes que redactar un informe para a dirección da empresa no que consten as causas que levaron á actuación irregular dos empregados, as consecuencias que tivo para a empresa a dita actuación e unha proposta de cambios para evitar no futuro casos similares.

7. ATERSE ÁS CONSECUCENCIAS

Agora le a declaración de dúas persoas que cometeron erros que cambiaron as súas vidas. Cubre a grella sinalando que expresións empregan para marcar cales foron as causas e as consecuencias.

1. Pois a min o que me pasou foi que unha vez fun de cea cos amigos e... como o estaba pasando moi ben e era moi novo, pois bebín unhas copas porque pensaba que controlaba e collín o coche para volver á casa, e era unha noite que chovía moito e, debido a iso, o pavimento estaba moi esvaradío. E entón, por mor da choiva e do alcol, saín da estrada e tiven un choque contra outro coche. E, grazas a que non íamos moi rápido, non nos matamos, pero foi un milagre!

2. Eu, cando estaba no instituto, sacaba moi boas notas porque tiña moita memoria e era moi bo estudante. Pero cando cheguei a facultade xunteime cun grupo de xente que non estudaba nada e, como eu tiña sempre cartos, saíamos todas as noites de festa e ao día seguinte estaba de resaca. Por culpa diso non ía ás clases e, ao non estudar, suspendía todas. E, claro, os meus pais cansáronse e deixei de estudar, e agora teño un traballo que non me gusta nada.

	Expresión de causa	Expresión de consecuencia
1	como o estaba...	
2		

8. ESCOLLAS NA VIDA

A. Vas escoitar unha serie de testemuños de persoas que falan sobre decisións que tiveron que tomar. Escoita e completa o cadro.

B. Pensa en decisións importantes que tiveches que tomar na túa vida. De cal estás máis contento/a? Cal cres que cambiou máis a túa vida? Axudouche alguén a tomala? Que persoas te axudaron máis a tomar decisións? Prepara individualmente o que vas contar cubrindo esta grella.

C. Agora coméntao cos teus compañeiros. Quen de vós tivo que tomar a decisión máis estraña/acertada?

- A min unha vez xurdíume a posibilidade de mercar unha casa moi vella. A verdade é que estaba feita unha ruína, pero estaba moi ben de prezo. Estiven un tempo indecisa e ao final merqueina, arranxeina e vendina polo triplo. Así que agora rehabilito casas.

	Problema	Decisión	Boa ou mala decisión, por que?
1	Seguir bailando ou ter tempo libre	Deixou o ballet	
2			
3			

	Decisións	Persoas involucradas	Estás contento/a Por que?
1			
2			
3			

9. ACTIVIDADE ECONÓMICA

A. Comenta co compañeiro cales cres que son os sectores económicos máis importantes de Galicia. O gráfico da dereita e mais o seguinte texto axudaránche a sabelo.

Os recursos naturais, históricos e culturais continúan a ser a principal fonte de ingresos da economía galega. Calquera outra actividade económica fica moi por debaixo do sector servizos que, dende o turismo ata o abastecemento comercial das grandes cidades, cobre unha ampla gama comercial. Ben é certo que o atractivo gastronómico e xeográfico ten sido un importante reclamo para o turismo e fortaleceu notablemente o sector. Tampouco hai que esquecerse do pulo que lle dá ao sector a historia xacobeá e o referente cultural de Compostela.

Nos últimos anos, apareceu tamén como unha actividade emergente a construción, que dinamizou o urbanismo do medio galego e tivo unha incidencia importante na empregabilidade da poboación activa. Na actualidade, as empresas da construción non pasan polo

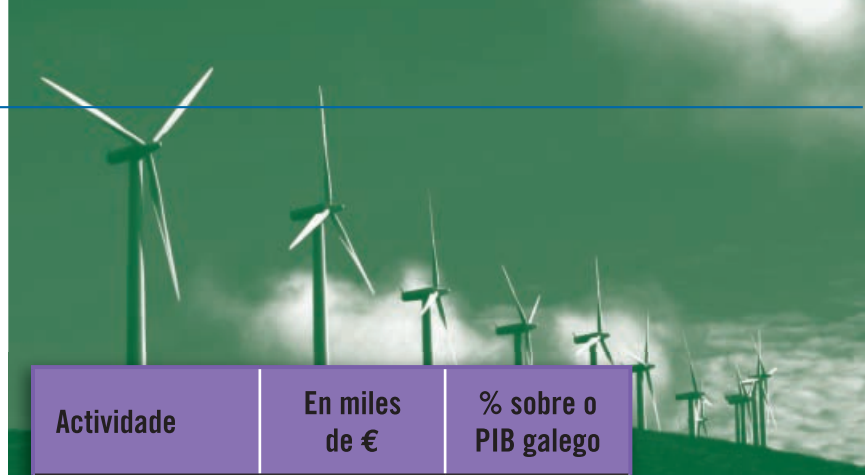
mellor momento, debido ao parón que tivo. Incluso se produciu unha descapitalización de capital galego nalguna das grandes empresas do sector, como Fadesa, que foi vendida pouco antes das dificultades económicas.

A industria, sobre todo nos contornos das grandes cidades, continúa a ser unha actividade importante no PIB galego, aínda que nunha porcentaxe menor da que ten lugar noutras economías.

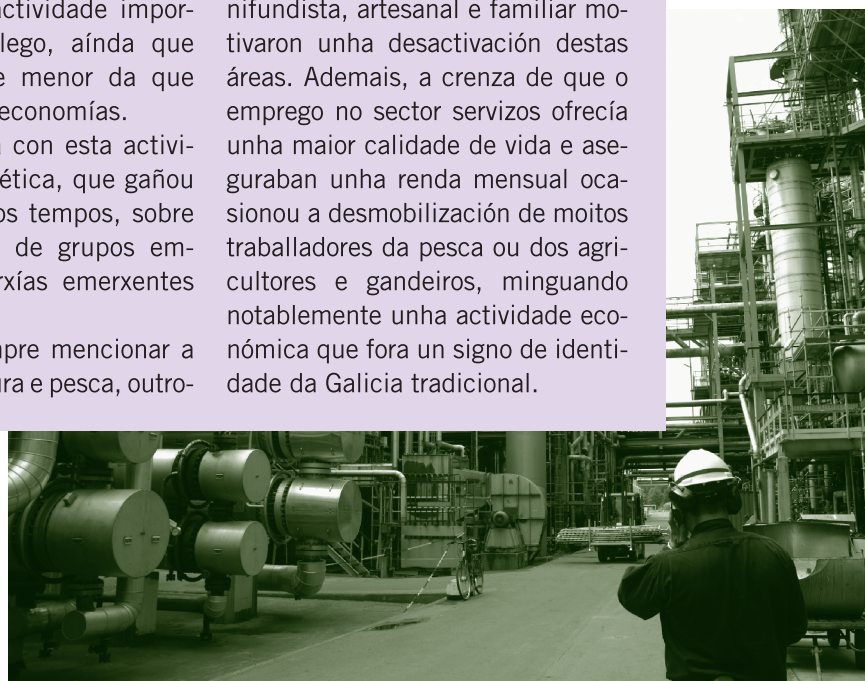
Moi relacionada con esta actividade está a enerxética, que gañou espazo nos últimos tempos, sobre todo coa entrada de grupos empresarias en enerxías emergentes como a eólica.

Por último, cómpre mencionar a gandería, agricultura e pesca, outro-

ra motores da actividade económica galega e hoxe en día en franco retroceso. A presión da competencia doutros mercados e a dificultade de modernizar un sector produtivo minifundista, artesanal e familiar motivaron unha desactivación destas áreas. Ademais, a crenza de que o emprego no sector servizos ofrecía unha maior calidade de vida e aseguraban unha renda mensual ocasionou a desmobilización de moitos traballadores da pesca ou dos agricultores e gandeiros, minguando notablemente unha actividade económica que fora un signo de identidade da Galicia tradicional.

Actividade	En miles de €	% sobre o PIB galego
Agricultura, gandería e pesca	2.267.227	4,06
Industria	7.858.173	14,07
Enerxía	1.977.818	3,54
Construción	6.833.788	12,24
Servizos	32.714.888	58,58

B. Agora, tamén en parellas, comentade que tipo de empresas credes que hai en cada un dos sectores mencionados e logo facede unha posta en común na clase.

C. Se non es galego, menciona as semellanzas e diferenzas que existen entre os sectores produtivos do lugar onde vives e os galegos.